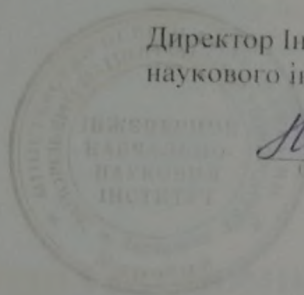

ІНЖЕНЕРНИЙ НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ІМ. Ю.М. ПОТЕБНІ
ЗАПОРІЗЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
КАФЕДРА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ЕКОНОМІКИ,
ПІДПРИЄМНИЦТВА ТА ФІНАНСІВ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор Інженерного навчально-
наукового інституту ім.Ю.М. Потебні ЗНУ

Н.Г. Метеленко
(підпис)

Н.Г. Метеленко
(ініціали та прізвище)

«02» вересня 2022 р.

МІЖНАРОДНА ЕКОНОМІКА
РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

підготовки бакалавра
очної (денної) форми здобуття освіти
спеціальності **051 Економіка**
освітньо-професійна програма Інформаційна економіка

Укладач **Шапуров О.О.** доктор економічних наук, доцент, професор кафедри
інформаційної економіки, підприємництва та фінансів

Обговорено та ухвалено
на засіданні кафедри інформаційної
економіки, підприємництва та фінансів

Протокол №1 від «31» серпня 2022 р.
В.о. завідувача кафедри

О.О. Шапуров
(підпис)

О.О. Шапуров
(ініціали, прізвище)

Ухвалено науково-методичною радою
Інженерного навчально-наукового
інституту
Протокол № 1 від «02» вересня 2022 р.
Голова науково-методичної ради
Інженерного навчально-наукового
інституту

Т.А. Шарапова
(підпис)

Т.А. Шарапова
(ініціали, прізвище)

Погоджено

з навчально-методичним відділом

О.В. Шинкевич
(підпис)

О.В. Шинкевич
(ініціали, прізвище)

2022 рік

1. Опис навчальної дисципліни

1	2	3	
Галузь знань, спеціальність, освітня програма рівень вищої освіти	Нормативні показники для планування і розподілу дисципліни на змістові модулі	Характеристика навчальної дисципліни	
		очна (денна) форма здобуття освіти	заочна (дистанційна) форма здобуття освіти
Галузь знань 05 "Соціальні та поведінкові науки"	Кількість кредитів – 4	Обов'язкова	
		Цикл дисциплін Професійної підготовки спеціальності	
Спеціальність 051 "Економіка"	Загальна кількість годин – 120	Семестр:	
		1-й	1-й
Освітньо-професійна програма Інформаційна економіка	Змістових модулів – 6	Лекції	
		28 год.	8 год.
		Практичні	
Рівень вищої освіти: бакалаврський	Кількість поточних контрольних заходів – 12	14 год.	4 год.
		Самостійна робота	
		78 год.	108 год.
		Вид підсумкового семестрового контролю:	
		екзамен	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Міжнародна економіка» є формування у студентів теоретичних знань, умінь та практичних навичок у галузі міжнародної економіки, форм, методів та механізмів реалізації міжнародних економічних відносин.

Завданнями навчальної дисципліни є:

- вивчення сутності міжнародної економічної системи та закономірностей її розвитку, закономірностей функціонування сучасних світових ринків товарів, послуг, капіталів та робочої сили;
- засвоєння знань про регулювання міжнародних економічних відносин, міжнародну валютну систему, методологію міжнародних розрахунків, процеси міжнародної економічної інтеграції;
- засвоєння методів аналізу політикоправового, економічного, соціально-культурного середовища та інфраструктури міжнародної економічної діяльності;
- набуття вмінь та навичок використання одержаних знань у практичній зовнішньоекономічній діяльності, обґрунтуванні управлінських рішень.

Заплановані робочою програмою результати навчання та компетентності	Методи і контрольні заходи
1	2
<p>Загальні компетентності:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ЗК1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. – ЗК2. Здатність зберігати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства. – ЗК3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. – ЗК4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. – ЗК8. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. – ЗК11. Здатність приймати обґрунтовані рішення. 	<p>Методи:</p> <p>Наочні методи (схеми, моделі, алгоритми).</p> <p>Словесні методи (лекція, пояснення, робота з навчально-методичними посібниками).</p> <p>Практичні методи (аналіз конкретної ситуації, контрольні роботи).</p> <p>Логічні методи (індуктивні, дедуктивні, вирішення ситуаційних вправ).</p> <p>Метод формування пізнавального інтересу (навчальна дискусія, створення проблемних ситуацій).</p>
<p>Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:</p>	<p>Методи:</p> <p>Дослідницький (самостійна робота, індивідуальні завдання).</p>

<ul style="list-style-type: none"> – СК1. Здатність виявляти знання та розуміння проблем предметної області, основ функціонування сучасної економіки на мезо-, макро- та міжнародному рівнях. – СК3. Розуміння особливостей провідних наукових шкіл та напрямів економічної науки. – СК5. Розуміння особливостей сучасної світової та національної економіки, їх інституційної структури, обґрунтування напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави. – СК11. Здатність обґрунтовувати економічні рішення на основі розуміння закономірностей економічних систем і процесів та із застосуванням сучасного методичного інструментарію. – СК12. Здатність самостійно виявляти проблеми економічного характеру при аналізі конкретних ситуацій, пропонувати способи їх вирішення. – СК14. Здатність поглиблено аналізувати проблеми і явища в сфері міжнародної економіки з врахуванням економічних ризиків та можливих соціально-економічних наслідків. 	<p>Наочні методи (схеми, моделі, алгоритми).</p> <p>Проблемно-пошукові методи (евристичні; дослідницькі).</p> <p>Практичні методи (кейс-методи, складання, контрольні роботи).</p> <p>Логічні методи (індуктивні, дедуктивні, створення проблемної ситуації).</p> <p>Метод формування пізнавального інтересу (навчальна дискусія, створення реальних ситуацій).</p>
<p>Програмні результати навчання:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ПРН3. Знати та використовувати економічну термінологію, пояснювати базові концепції мікро- та макроекономіки. – ПРН4. Розуміти принципи економічної науки, особливості функціонування економічних систем. – ПРН12. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв’язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати. – ПРН23. Показувати навички самостійної роботи, демонструвати критичне, креативне, самокритичне мислення. 	<p>Методи контролю і самоконтролю (усний, письмовий, із застосування SE3H Moodle).</p> <p>Контрольні заходи:</p> <p>Теоретичне тестування за змістовим модулем, підсумкове тестування.</p> <p>Виконання письмових практичних завдань за змістовим модулем. Екзамен.</p>

Міждисциплінарні зв’язки. Навчальна дисципліна «Міжнародна економіка» продовжує фахову підготовку студента і базується на знаннях, отриманих при вивченні дисциплін «Історія економіки та економічної думки», «Основи економічних знань», «Макроекономіка», «Мікроекономіка», «Національна та регіональна економіка», «Мікроекономіка», «Макроекономіка».

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Загальна характеристика світового господарства.

Предмет курсу «Міжнародна економіка». Міжнародна макроекономіка. Міжнародна мікроекономіка. Основні ознаки міжнародної економіки. Світовий ринок, його сутність та особливості формування. Структура та головні характеристики світового ринку. Світове господарство як система: виникнення і етапи розвитку. Світова економіка, її ресурси та потенціал розвитку. Інтернаціоналізація господарського життя. Міжнародний поділ праці. Міжнародна спеціалізація виробництва. Міжнародне виробниче кооперування, його форми. Фактори міжнародного поділу праці. Взаємодія національних економік на основі міжнародного поділу праці. Міжнародна економічна система. Сутність, особливості міжнародних економічних відносин (МЕВ). Форми міжнародних економічних відносин. Рівні міжнародних економічних відносин. Суб'єкти міжнародних економічних відносин. Середовище міжнародних економічних відносин, його особливості та структуризація.

Міжнародна економічна діяльність. Форми міжнародної економічної діяльності. Експорт та імпорт товарів та послуг. Контрактні та коопераційні угоди. Господарська діяльність за кордоном. Пряме та портфельне інвестування.

Змістовий модуль 2. Різні види світових ринків та їх вплив на національну економіку.

Значення зовнішньої торгівлі для національної економіки. Місце міжнародної торгівлі в системі МЕВ. Фактори, що впливають на розвиток міжнародної торгівлі. Основні показники міжнародної торгівлі. Структура світової торгівлі: товарна, географічна. Сучасні тенденції розвитку міжнародної торгівлі. Зовнішньоторговельна політика та її цілі. Державне регулювання міжнародної торгівлі. Тарифні методи та нетарифні методи регулювання міжнародної торгівлі. Особливості, структура і динаміка міжнародної торгівлі послугами. Форми міжнародної торгівлі послугами.

Світовий фінансовий ринок. Структура світового фінансового ринку. Євровалюта. Інструменти запозичення на світовому фінансовому ринку. Особливості світового ринку позичкового капіталу. Міжнародні кредитно-фінансові інститути. Міжнародні фінансові центри. Суб'єкти міжнародного фінансового ринку. Міжнародний ринок валют. Міжнародний кредитний ринок. Ринок цінних паперів. Ринок довгострокових цінних паперів - фондовий ринок. Ринок фінансових деривативів. Міжнародні організації з регулювання валютно-кредитних відносин.

Змістовий модуль 3. Міжнародний рух капіталу та макроекономічна рівновага.

Сутність, мотиви і форми міжнародного руху капіталу. Прямі й портфельні інвестиції. Фактори, що впливають на міжнародний рух капіталу. Об'єктивні основи міжнародної міграції капіталу. Особлива роль прямих іноземних інвестицій. Наслідки прямих зарубіжних інвестицій. Україна у

світовому інвестиційному процесі. Міжнародне виробництво. Роль ТНК як «двигунів світової економіки», їх кількість, питома вага у світовому виробництві промислової продукції та торгівлі. Види транснаціональних корпорацій (ТНК), причини їх виникнення, їх зміст та діяльність, основні специфічні риси. Індекс транснаціональності. Основні особливості діяльності ТНК. Трансфертні ціни. Роль ТНК у міжнародних економічних відносинах.

Платіжний баланс, його структура і методологія складання. Чинники, що впливають на платіжний баланс країни. Методи державного регулювання платіжного балансу.

Змістовий модуль 4. Особливості функціонування світової валютної системи.

Міжнародні валютні відносини. Валютна система. Національні, міжнародні й світові валютні системи та їх елементи. Еволюція світової валютної системи. Система золотого стандарту, Бреттон-Вудська і Ямайська системи. Європейська валютна система. Поняття валюти та її види. Конвертованість валюти. Валютний паритет і валютний курс. Міжнародна валютна ліквідність. Міжнародна розрахункова одиниця. Валютні ринки, їх види та структура. Об'єкти валютного ринку. Валютний ринок України.

Міжнародний ринок позичкового капіталу та його структура. Міжнародний кредит. Принципи міжнародного кредиту. Функції міжнародного кредиту. Суб'єкти світового кредитного ринку. Форми міжнародного кредиту. Лізинг, факторинг, форфейтинг. Зовнішня заборгованість.

Міжнародні розрахунки. Типи і види міжнародних розрахунків. Форми міжнародних розрахунків та їх характеристика (документарний акредитив, інкасо, банківський переказ, відкритий рахунок, розрахунки векселями та чеками).

Змістовий модуль 5. Глобалізація процесів світової трудової міграції.

Основні міжнародні ринки та потоки міграції робочої сили. Транснаціональне регулювання ринку робочої сили. Соціально-економічні та політичні наслідки трудової міграції, її вплив на розвиток країн еміграції та імміграції. Діяльність ООН, МОП та інших міжнародних організацій в сфері міграції робочої сили. Місце України в регіональних та світових міграційних процесах.

Міжнародна трудова міграція та світовий ринок робочої сили. Форми міграції робочої сили. Відмінність сучасних міграційних процесів від міжнародної міграції робочої сили до середини ХХ століття. Роль НТР в посиленні міграції кваліфікованих кадрів. Вплив економічної інтеграції на інтернаціоналізацію ринку праці.

Змістовий модуль 6. Вплив інтеграції на розвиток економіки України.

Міжнародна економічна інтеграція. Об'єктивні основи та суть економічної інтеграції. Види торгово-економічних союзів. Зона вільної торгівлі, митний союз, спільний ринок, економічний союз, повні економічна інтеграція.

Глобалізація як вища стадія інтернаціоналізації світової економіки. Визначення глобалізації. Передумови розвитку глобалізаційних процесів: виробничі, науково-технічні, та технологічні; організаційні; економічні; інформаційні; політичні; соціальні та культурні. Позитивні наслідки глобалізаційних процесів. Негативні наслідки, потенціальні проблеми та небезпеки глобалізації.

Об'єктивна необхідність інтеграції України у світове господарство. Об'єктивні можливості інтеграції України у світову економіку. Основні напрямки, форми, суб'єкти зовнішньоекономічних відносин України. Роль економічної реформи в інтеграції України у світову економічну систему. Напрямки адаптації України до міжнародного поділу праці.

4. Структура навчальної дисципліни

Змістовий модуль	Усього годин	Аудиторні (контактні) години						Самостійна робота, год		Система накопичення балів		
		Усього годин		Лекційні Заняття, год		Семінарські/ Практичні /лабораторні заняття, год				Теор. зав-ня, к-ть балів	Практ. зав-ня, к-ть балів	Усього балів
				о/д ф.	з/ди ст ф.	о/д ф.	з/дист ф.	о/д ф.	з/дист ф.			
1	2	3		4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	15	6	1	4	1	2	-	9	14	5	5	10
2	15	6	2	4	1	2	1	9	13	5	5	10
3	15	6	2	4	1	2	1	9	13	5	5	10
4	15	9	4	6	2	3	2	6	11	5	5	10
5	15	6	1	4	1	2	-	9	14	5	5	10
6	15	9	2	6	2	3	-	6	13	5	5	10
Усього за змістові модулі	90	42	12	28	8	14	4	48	78	30	30	60
Підсумковий семестровий контроль екзамен	30							30	30	20	20	40
Загалом		120								100		

5. Теми лекційних занять

№ змістового модуля	Назва теми	Кількість годин	
		о/д ф.	з/дист ф.
1	Міжнародна економічна система	2	1
	Міжнародна економічна діяльність	2	-
2	Світовий ринок товарів і послуг	2	1
	Світовий фінансовий ринок	2	-
3	Прямі інвестиції та міжнародне виробництво	2	-
	Платіжний баланс та макроекономічна рівновага	2	1
4	Світова валютна система	2	1
	Міжнародний кредит	2	-
	Міжнародні розрахунки	2	1
5	Світовий ринок праці	2	1
	Міжнародна трудова міграція	2	-
6	Міжнародна регіональна інтеграція	2	1
	Глобалізація економічного розвитку	2	-
	Інтеграція України у світову економіку	2	1
		28	8

6. Теми практичних занять

№ змістового модуля	Назва теми	Кількість годин	
		о/д ф.	з/дист ф.
1	Міжнародна економічна система	1	-
	Міжнародна економічна діяльність	1	-
2	Світовий ринок товарів і послуг	1	1
	Світовий фінансовий ринок	1	-
3	Прямі інвестиції та міжнародне виробництво	1	-
	Платіжний баланс та макроекономічна рівновага	1	1
4	Світова валютна система	1	1
	Міжнародний кредит	1	-
	Міжнародні розрахунки	1	1
5	Світовий ринок праці	1	-
	Міжнародна трудова міграція	1	-
6	Міжнародна регіональна інтеграція	1	-
	Глобалізація економічного розвитку	1	-
	Інтеграція України у світову економіку	1	-
		14	4

7. Види і зміст поточних контрольних заходів

№ змістового модуля	Види поточних контрольних заходів	Зміст поточного контрольного заходу	*Критерії оцінювання	Усього балів
1	2	3	4	5
1	Виконання теоретичних завдань 1	Теоретичні завдання до ЗМ 1 завантажено на сайт теми Moodle ЗНУ	Завдання оцінюється від 1 до 5 балів з урахуванням відповідей	5
	Розв'язання практичних задач, ситуацій 1	Завдання аналітичного характеру до ЗМ 2 завантажено на сайт теми Moodle ЗНУ	Розв'язання практичних задач, ситуацій за змістовним модулем оцінюється від 1 до 5 балів з урахуванням правильності виконання та повноти розкриття.	5
Усього за ЗМ 1	2			10
2	Виконання теоретичних завдань 2	Теоретичні завдання до ЗМ 2 завантажено на сайт системи Moodle ЗНУ	Завдання оцінюється від 1 до 5 балів з урахуванням відповідей	5
	Розв'язання задач, аналізу ситуацій 2	Завдання аналітичного характеру до ЗМ 2 завантажено на сайт системи Moodle ЗНУ	Розв'язання практичних задач, ситуацій за змістовним модулем оцінюється від 1 до 5 балів з урахуванням правильності виконання та повноти розкриття.	5
Усього за ЗМ 2	2			10
3	Підготовка теоретичних завдань 3	Теоретичні завдання до ЗМ 3 завантажено на сайт системи Moodle ЗНУ	Завдання оцінюється від 1 до 5 балів з урахуванням відповідей	5
	Розв'язання задач, аналізу ситуацій 3	Практичні завдання до ЗМ 3 завантажено на сайт системи Moodle ЗНУ	Розв'язання практичних задач, ситуацій за змістовним модулем оцінюється від 1 до 5 балів з урахуванням правильності виконання та повноти розкриття.	5
Усього за ЗМ 3	2			10

4	Підготовка теоретичних завдань 4	Теоретичні завдання до ЗМ 4 завантажено на сайт системи Moodle ЗНУ	Завдання оцінюється від 1 до 5 балів з урахуванням відповідей	5
	Розв'язання задач, аналізу ситуацій 4	Практичні завдання до ЗМ 4 завантажено на сайт системи Moodle ЗНУ	Розв'язання практичних задач, ситуацій за змістовним модулем оцінюється від 1 до 5 балів з урахуванням правильності виконання та повноти розкриття.	5
Усього за ЗМ 4	2			10
5	Підготовка теоретичних завдань 5	Теоретичні завдання до ЗМ 5 завантажено на сайт системи Moodle ЗНУ	Завдання оцінюється від 1 до 5 балів з урахуванням відповідей	5
	Розв'язання задач, аналізу ситуацій 5	Практичні завдання до ЗМ 5 завантажено на сайт системи Moodle ЗНУ	Розв'язання практичних задач, ситуацій за змістовним модулем оцінюється від 1 до 5 балів з урахуванням правильності виконання та повноти розкриття.	5
Усього за ЗМ 5	2			10
6	Підготовка теоретичних завдань 6	Теоретичні завдання до ЗМ 6 завантажено на сайт системи Moodle ЗНУ	Завдання оцінюється від 1 до 5 балів з урахуванням відповідей	5
	Розв'язання задач, аналізу ситуацій 6	Практичні завдання до ЗМ 6 завантажено на сайт системи Moodle ЗНУ	Розв'язання практичних задач, ситуацій за змістовним модулем оцінюється від 1 до 5 балів з урахуванням правильності виконання та повноти розкриття.	5
Усього за ЗМ 6	2			10
Усього за змістові модулі	12			60

*(критерії оцінювання за електронним посиланням)

8. Підсумковий семестровий контроль

Форма	Види підсумкових контрольних заходів	Зміст підсумкового контрольного заходу	Критерії оцінювання	Усього балів
1	2	3	4	5
Екзамен	Теоретичне завдання: надання відповіді на теоретичне питання (кількість теоретичних питань – 2)	Теоретичний матеріал ЗМ 1-6	Теоретичні питання оцінюються: кожне до 10 балів з урахуванням правильності виконання та повноти розкриття	20
	Практичне завдання: розв'язання проблемних ситуацій	Аналіз та пошук вирішення проблемної ситуації у сфері міжнародної економіки	Практичне завдання оцінюється до 20 балів з урахуванням правильності виконання та повноти розкриття	20
Усього за підсумковий семестровий контроль				40

9. Рекомендована література

Основна:

1. Козак Ю.Г. Міжнародна економіка: в питаннях і відповідях : підруч. рекомендовано МОН України. Київ : Центр учбової літератури, 2017. URL : <http://ebooks.znu.edu.ua/files/TSUL/0039669.pdf> .

2. Турба О. О. Міжнародна економіка : навч.-метод. посібник до практичних занять та самостійної роботи. Запоріжжя: ЗДІА, 2014. 112 с.

3. Маказан Є.В., Маркова С.В., Головань О.О. Міжнародна економіка : навчально-методичний посібник для студентів. Київ : Центр учбової літератури, 2017. URL : <http://ebooks.znu.edu.ua/files/metodychky/2015/04/0034974.pdf>.

4. Савельєв Є.В., Зварич І.Я. Міжнародна економіка : підручник. Тернопіль : ТНЕУ, 2018. URL : <http://ebooks.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi59/0043947.pdf> .

5. Міжнародна економіка в таблицях, схемах, формулах, задачах і прикладах: навч. посіб. / П. П. Гаврилко та ін. Київ. нац. торг.-екон. унт, Ужгород. торг.-екон. ін-т. Львів : АТБ, 2019. 257 с.

Додаткова:

1. Міжнародні кредитно-розрахункові та валютні операції : навч. посібник для внз : / К. Ф. Ковальчук, Д. Є. Козенков, Ю. Г. Момот. Київ : ЦУЛ, 2013. 148 с.

2. Бурковська А. В., Лункіна Т. І. Міжнародні кредитно-розрахункові та валютні операції в сучасних умовах : навч. посібник для внз. Київ : ЦУЛ, 2014. 207 с.

3. Гуріна Г. С., Новак В. О. Зовнішньоекономічна діяльність підприємств : підручник. Київ : Сузір'я, 2013. 425 с.
4. Макуха С. М. Україна в міжнародних економічних відносинах в умовах глобалізації : монографія. Харків : Легас, 2018. 352 с.
5. Європейська інтеграція : навч. посібник / ред. М. І. Макаренко, Л. І. Хомутенко. Київ, 2018. 344 с.
6. Бестужева С.В. Міжнародна економічна діяльність України: навч. посібник. Харків: Вид-во ХНЕУ, 2010. 212 с.
7. Тюріна Н. М., Картацька Н. С. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2013. 408 с.
8. Циганкова Т. М. Міжнародна торгівля : навч. посіб. Київ : КНЕУ, 2011. 488 с.

Інформаційні ресурси:

1. Державна митна служба України. Статистичні дані щодо товарообігу : офіційний сайт. URL : <https://customs.gov.ua/statistika-ta-reiestri>
2. Державна служба статистики України. Економічна статистика / Зовнішньоекономічна діяльність : офіційний сайт. URL : http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/menu/menu_u/zed.htm
3. Національний банк України. Дані статистики зовнішнього сектору: офіційний сайт. URL : <https://bank.gov.ua/ua/statistic/sector-external/data-sector-external>
4. Рішення для бізнесу YouControl: офіційний сайт. URL: <https://youcontrol.com.ua/>